

*Т.О. Сідорова, канд. екон. наук, доц.,
декан обліково-фінансового факультету,
проф. кафедри аналізу господарської діяльності;
Н.Б. Кащена, канд. екон. наук, доц., заступник декана
обліково-фінансового факультету з наукової роботи,
Харківський державний університет харчування та торгівлі*

ЗМІСТ І НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ПЛАНІВ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І АУДИТУ

Входження України до Європейського освітнього і наукового поля ставить нові вимоги щодо змісту та організації підготовки фахівців з обліку і аудиту. Вирішенню цього завдання сприяє прийнятий в Україні Закон “Про освіту”, який передбачає рівневу систему підготовки фахівців.

На обліково-фінансовому факультеті здійснюється безперервна ступенева освіта, яка передбачає чотирирічну базову вищу освіту з отриманням проміжного сертифіката про базову вищу освіту, і наданням кваліфікації “бакалавр” та можливістю часткової зміни напрямку навчання чи спеціальності на другому циклі тривалістю 1 рік, навчальний план якої містить переважно спеціальні дисципліни. У такому випадку присвоюється кваліфікація “спеціаліст”. Глибша фундаментальна та фахова підготовка протягом 1 рік як на базі освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр”, так і на базі освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст” дає право після успішного захисту магістерської роботи отримати диплом освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр”.

Зміст освіти визначається навчальними планами, за якими здійснюється навчальний процес.

Зміст нині діючих на факультеті навчальних планів та їх структура регламентовані наступними документами: галузевими стандартами вищої освіти Міністерства освіти і науки України від 2002 року “Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста та магістра за спеціальностями напрямку 0501 – “Економіка і підприємництво”; галузевими стандартами вищої освіти Міністерства освіти і науки України від 2006 року “Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра за спеціальностями напрямку 0305 – “Економіка і підприємництво”, Постанови Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719 та Наказу Міністерства освіти і науки України від 27 січня 2007 р. № 58 “Про порядок введення в дію переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра”.

Виходячи із реалій сьогодення, формування навчальних планів на факультеті націлено на міждисциплінарний синтез, основою якого виступає професійна діяльність спеціаліста та її окремі види. Здобуття професійних знань і вмінь є головною метою всіх дисциплін спеціальності (з урахуванням специфіки кожної з них). В основі міждисциплінарного синтезу лежать такі положення:

єдність методології викладання всіх дисциплін;
застосування інноваційних технологій навчання, що дозволяють перейти від пасивних методів навчання до активних, в основі яких лежить власна творча, активна пізнавальна діяльність студентів;
розширення самостійності студентів у поєднанні з посиленням вимог до формування ключових компетентностей спеціалістів.

Виходячи з цього, та з урахуванням вимог документів і рішень Болонського формату, а саме, розширення академічної мобільності, індивідуалізації навчальних планів, підвищення ролі самостійної роботи студентів і індивідуально-консультативної роботи студента з викладачами, впровадження сучасних підходів до організації навчального процесу, Методичною радою факультету були сформовані і нині діють навчальні плани підготовки бакалаврів, побудовані на наступних принципах:

трудомісткість навчальної роботи студента протягом бакалаврської підготовки складає 8 640 академічних годин або 240 кредитів ECTS (в середньому 30 кредитів ECTS в семестр і 60 – в рік);

співвідношення бюджету навчального часу по циклах навчальних дисциплін (гуманітарної, природничо-наукової і загальноекономічної та професійної підготовки) визначене у межах норм, передбачених діючими освітньо-професійними програмами;

вбіркова складова навчальних планів складає до 40 % бюджету навчального часу (диференційовано по циклах навчальних дисциплін), що відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України від 23.12.2004 № 962;

посилена фундаментальна підготовка студентів шляхом збільшення навчального часу (до 10 кредитів ECTS) для засвоєння нормативно профілюючої дисципліни по кожній спеціальності;

збільшена частка бюджету навчального часу на самостійну роботу студентів і індивідуально-консультативну роботу студентів з викладачами;

провідною формою підсумкової діагностики знань студентів під час сесії для нормативних дисциплін передбачені іспити, за вибілковими дисциплінами – здійснюється проміжний модульний контроль.

Діючі навчальні плани підготовки фахівців напряму “Облік і аудит” за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр” для денного відділення сформовані таким чином, що дають можливість, при необхідності, здійснювати перехід студентів на навчання за іншою спеціальністю споріднених напрямів підготовки. Інтегрованість планів споріднених напрямів підготовки визначається єдиним переліком змістовних модулів, що відносяться до нормативної складової навчального плану цих напрямів підготовки.

Разом з цим на факультеті здійснюється постійний аналіз та удосконалення діючих навчальних планів за напрямками:

вивчення співвідношення аудиторної, індивідуальної й самостійної роботи за дисциплінами;

моніторинг послідовності викладання дисциплін;

моніторинг дотримання обсягу навчального навантаження на тиждень та рівномірної розбивки кредитів по роках і семестрах;

пошук можливостей підвищення якості професійно-практичної підготовки.

Навчальні плани для підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст” та “магістр” терміном навчання (1 рік) сформовані згідно з нормативними вимогами, та містять усі нормативні та варіативні дисципліни що вимагається освітньо-професійною програмою підготовки спеціаліста та магістра відповідної спеціальності та постійно коректуються із заліком вимог та потреб сучасної науки та практики.

Удосконалення навчальних планів підготовки фахівців на факультеті планується шляхом реалізації наступних заходів:

- 1) з метою інтеграції процесу навчання із спрямованістю підготовки бухгалтерів в країнах Європи і США підсилити розділи і ввести спеціальні курси по вивченню накопиченого досвіду в організації бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту в зарубіжних країнах;
- 2) враховуючи розширення магістерської підготовки, підсилити діючі і розробити нові навчальні плани, що дозволяють магістрам отримати більше навиків консультаційної, науково-дослідницької і науково-педагогічної роботи.